

Elizabeth George

Iets te verbergen

A.W. Bruna Uitgevers

21 juli

Westminster

Centraal-Londen

Op een van de heetste dagen van een tot nu toe snikhete zomer kwam Deborah St. James via Parliament Square bij Sanctuary Buildings aan. Ze was uitgenodigd voor een onderhoud met zowel een staatssecretaris van het ministerie van Onderwijs als het hoofd van de National Health Service, de NHS. ‘We willen graag een project met u bespreken,’ zo was haar verteld. ‘Hebt u daar eventueel tijd voor?’

Dat had ze. Ze was naarstig op zoek geweest naar een project sinds de uitgave van *London Voices* vier maanden geleden, een onderneming waarmee ze de afgelopen jaren zoet was geweest. Dus was ze blij dat ze een afspraak had die misschien tot een nieuw project zou leiden, hoewel ze zich niet kon voorstellen wat voor soort fotografie het ministerie van Onderwijs, in samenwerking met de NHS, in gedachten had.

Met haar identiteitsbewijs in de hand liep ze naar een wachtpost bij de deur. Maar die had daar minder belangstelling voor dan voor de inhoud van haar lijvige tas. Hij zei tegen haar dat haar mobiele telefoon oké was, maar dat ze moest bewijzen dat haar digitale camera ook echt een camera was. Deborah nam daarop een foto van hem. Ze liet die aan hem zien. Hij gebaarde haar naar de deur. Net toen ze naar binnen wilde gaan, zei hij: ‘U moet hem wel kennen, hoor, ik zie er niet uit.’

Bij de receptie vroeg ze naar Dominique Shaw. Ik ben Deborah St. James en ben hier om de staatssecretaris van Onderwijs te spreken, voegde ze eraan toe.

Na een discreet mompelend telefoontje kreeg ze een koordje met daaraan een kaartje waarop BEZOEKER stond. Vergaderzaal 4, zo

werd haar verteld. Tweede verdieping. Rechtsaf als ze met de lift wilde, linksaf na de trap. Ze nam de trap.

Toen ze bij vergaderzaal 4 aankwam, dacht ze dat ze een verkeerd nummer had doorgekregen. Aan een glanzende vergadertafel zaten vijf mensen, niet de twee met wie ze dacht te hebben afgesproken. Drie staande ventilatoren probeerden dapper wat verkoeling in het vertrek te brengen. Ze creëerden alleen maar een soort sirocco.

Aan het hoofd van de tafel stond een vrouw op die met uitgestoken hand naar haar toe kwam. Ze was keurig gekleed, en aan alle kanten straalde ze ‘rijksambtenaar’ uit. Ze droeg een grote bril zonder montuur en gouden oorbellen zo groot als golfballen. Ze heette Dominique Shaw, zei ze, parlementair staatssecretaris voor het onderwijssysteem. Ze stelde de anderen zo snel voor dat Deborah enkel hun functie opving: het hoofd van de NHS, een vertegenwoordiger van Barnardo’s – een liefdadigheidsinstelling voor kwetsbare kinderen – de oprichter van iets wat Orchid House heette en een vrouw met de naam Narissa, van wie Deborah de achternaam niet kon verstaan. Het was een gemêleerde groep: een was zwart, een ander leek Koreaans, Dominique Shaw was wit en de vrouw die Narissa heette was zo te zien van gemengd ras.

‘Ga zitten.’ Dominique Shaw wees naar een lege stoel naast degene die Barnardo’s vertegenwoordigde.

Deborah nam plaats. Ze was verbaasd te zien dat er voor iedereen een exemplaar van *London Voices* op tafel lag. Haar eerste gedachte was dat het boek op de een of andere manier problemen opleverde, dat ze iets had gemaakt wat politiek, sociaal of cultureel incorrect was gebleken, hoewel ze zich niet kon voorstellen wat dat te maken kon hebben met het ministerie van Onderwijs. Want het boek bevatte portretten van Londenaren over een periode van drie jaar. Bij elk portret stond een bijschrift met enkele woorden van degene die erop afgebeeld stond en die tijdens de fotosessie door Deborah was vastgelegd. Er waren minstens vijftig portretten opgenomen van het groeiende, grote aantal daklozen in Londen, mensen van alle leeftijden, rassen en nationaliteiten, die uiteindelijk slapend in portieken op de Strand, languit in de ondergrondse onder Park Lane, opgekruld naast klike’s – en soms erin – en achter hotels als het Savoy en het Dorchester waren beland. In dat gedeelte van het

boek werd Londen niet afgebeeld als de betoverende stad zoals die zich graag wilde afficheren.

Ze bedankte voor de thee of koffie die haar werd aangeboden, maar ging liever voor het lauwarme water uit een glazen kan die op tafel stond. Ze wachtte tot iemand over de reden van de bijeenkomst begon, het liefst een uitleg over wat ze daar in hemelsnaam deed. Toen Deborah eenmaal van water was voorzien en Dominique Shaw haar een volkomen overbodig exemplaar van *London Voices* toe schoof, begon de staatssecretaris voor scholen met haar toelichting.

‘Het was meneer Oh die me attent maakte op je boek,’ zei ze met een knikje in de richting van de man van Barnardo’s. ‘Het is indrukwekkend. Maar ik vroeg me af...’ Ze leek in gedachten verschillende mogelijkheden de revue te laten passeren, terwijl buiten en onder het raam iets klonk als een vrachtwagen die met knarsende versneling door de straat gierde. Shaw wierp een blik uit het raam, fronste haar wenkbrauwen en vervolgde toen: ‘Hoe je dat voor elkaar hebt gekregen?’

Deborah wist niet precies wat Dominique Shaw bedoelde. Ze keek even naar het omslag van het boek. De uitgever had voor een maatschappelijk veilig beeld gekozen: een van de vele oudere mensen die geregeld in St. James’ Park de vogels voeren. Met een pet op het hoofd stond hij op de brug over de vijver, een vogel balanceerde op zijn uitgestoken hand. Haar belangstelling was gewekt door de diep gegroefde wangen, hoe de lijnen de afstand tussen zijn ogen en zwaar gekloofde lippen in kaart brachten. Zij zou deze foto niet gekozen hebben voor het omslag, maar ze begreep de achterliggende gedachte wel. Je wilt uiteindelijk dat een mogelijke koper het boek oppakt en openslaat. Een foto van iemand die op straat op de Strand lag te slapen was waarschijnlijk minder uitnodigend.

Deborah zei: ‘Bedoel je hoe ik mensen zover heb gekregen dat ze op de foto wilden? Ik heb het ze gevraagd. Ik zei dat ik een portret van ze wilde maken en eerlijk gezegd, als je het vraagt en vertelt waarom, dan vinden de meeste mensen dat wel goed. Natuurlijk niet iedereen. Sommige mensen wilden het absoluut niet. Zo nu en dan waren er wat vervelende opmerkingen, maar daar laat je je niet door afschrikken. En degenen die zich graag ter plekke lieten fotograferen...? Als ze een adres hadden, stuurde ik ze een exem-

plaar van de foto die ik voor het boek had uitgekozen.’

‘En wat ze tegen je zeiden.’ Meneer Oh nam het woord. ‘De bij-schriften met hun opmerkingen?’

‘Hoe heb je ze zo aan het praten gekregen?’ vroeg de vrouw die Narissa heette.

‘O. Oké.’ Deborah opende het boek, sloeg een paar bladzijden om en zei: ‘Wanneer je iemand fotografeert, gaat het erom dat je diegene zover krijgt niet stil te staan bij het feit dat hij gefotografeerd wordt. Mensen verstijven voor het oog van een camera. Dat gebeurt vanzelf. Ze denken dat ze moeten poseren en zijn dan opeens anders dan anders. Dus de fotograaf moet een manier verzinnen om ze te vangen op een moment dat ze... je zou kunnen zeggen op een moment dat ze zich openstellen. Dat geldt voor iedere fotograaf. Het is gemakkelijk om een opname te maken wanneer ze überhaupt niet doorhebben dat er een camera op hen gericht wordt. Maar voor zoiets als dit, dus voor een boek, of eigenlijk voor welk formeel portret dan ook, gaat dat niet op. Dus de meeste fotografen knopen tijdens de opnamesessie een praatje met ze aan.’

‘Zeg je dan dat ze zich moeten ontspannen, moeten lachen, wat zeg je eigenlijk?’ vroeg Dominique Shaw.

Deborah zag waarom de staatssecretaris haar uitleg verkeerd had begrepen. Ze zei: ‘Ik zeg helemaal niets tegen ze. Ik vraag of zij mij iets te zeggen hebben. Ik luister naar ze en reageer daarop, en dan praten ze weer door. Hiervoor’ – ze wees naar het boek – ‘vroeg ik ze te vertellen over hun belevenissen in Londen, hoe ze het vonden om in Londen te wonen, hoe ze Londen ervoeren, over de plek waar de foto werd genomen. Natuurlijk gaf iedereen een ander antwoord. Door op het antwoord door te vragen kreeg ik uiteindelijk het moment waarnaar ik op zoek was.’

De oprichter van Orchid House zei: ‘Hoe zit dat dan? Denk je dat je een speciaal talent hebt om mensen aan het praten te krijgen?’

Deborah schudde glimlachend haar hoofd. ‘Hemel, nee. Als het niet over fotografie, honden of katten gaat, sta ik compleet met mijn mond vol tanden. Ik kan wel tuinieren, vermoed ik, maar dan alleen als het over onkruid gaat en dan nog alleen als ik de naam van dat onkruid niet hoeft op te lepelen. Hiervoor’ – en opnieuw wees ze naar het boek – ‘had ik van tevoren dezelfde vragen bedacht, die ik

hun tijdens de fotoshoot stelde. En van daaruit praatten we verder. Ik borduurde op hun antwoorden voort. Wanneer mensen praten over een onderwerp dat hen raakt, verandert hun gezicht.’

‘En dan neem je de foto?’

‘Nee, nee. Daar ben ik wel naar op zoek, maar ik maak voortdurend opnamen. Voor een boek als dit... heb ik... ik weet niet... misschien wel drieduizend portretten bekeken.’

Er viel een stilte om de tafel. De aanwezigen keken elkaar even aan. Deborah kwam tot de conclusie dat ze zeker niet was gevraagd hier te komen om redenen die iets met *London Voices* te maken hadden, maar ze was er nog steeds niet achter wat ze dan wel van haar wilden. Ten slotte nam de staatssecretaris het woord.

‘Nou, je hebt met dit boek geweldig werk verricht,’ zei ze. ‘Gefeliciteerd. We hebben een project waar we het graag met je over willen hebben.’

‘Heeft het met onderwijs te maken?’ vroeg Deborah.

‘Ja. Maar anders dan je waarschijnlijk denkt.’

Mayville Estate

Dalston

Noordoost-Londen

Tanimola Bankole klampte zich aan de hoop vast dat zijn vaders gedachtestroom, die in de afgelopen zevenendertig minuten als een stomende locomotief over Tani's onverantwoordelijke gedrag was heen gewalst, door de vierde volle week van ellende veroorzakende zomerhitte zou worden onderbroken. Het was niet voor het eerst dat Abeo Bankole het hier over had. Tani's vader kon heel goed drie kwartier doordraven, zowel in het Engels als in zijn moedertaal Yoruba, en dat was precies wat hij meer dan eens had gedaan. Hij zag het als zijn vaderlijke plicht om ervoor te zorgen dat Tani zich met volle overgave in de mantel der mannelijkheid hulde zoals Abeo die zag. En dat kon Tani alleen maar doen door alle mannelijke plichten uit te voeren die daarbij hoorden, die eveneens door Abeo werden bepaald. Tegelijkertijd vond hij dat Tani als zoon in alle opzichten naar zijn vader moest luisteren, dat in zijn oren moest knopen en moest gehoorzamen. Het eerste kon Tani meestal wel opbrengen. Het tweede en derde, daar had hij moeite mee.

En juist vandaag had Tani helemaal niets in te brengen tegen de punten die zijn vader te berde bracht. Hij bofte inderdaad dat hij vast werk had omdat hij de zoon van Abeo Bankole was, eigenaar van Into Africa Groceries Etc., en bovendien van een slagerij en een viskraam. Hij wás bevoorrecht dat hij van zijn vader een achtste van zijn loon mocht houden voor persoonlijke uitgaven in plaats van alles aan de familiekas te hoeven afdragen. Zijn moeder zorgde er inderdaad voor dat hij drie maaltijden per dag kreeg. En ja, zijn was werd inderdaad smetteloos gewassen en gestreken op zijn slaapkamer afgeleverd. Et cetera, et cetera, blablabla. In plaats van ook maar een greintje acht te slaan op de hittegolven die van het asfalt sloegen, op de bomen – voor zover die er in dit deel van de stad waren – die veel te vroeg in het jaar hun bladeren lieten vallen, dat het ijs in de visstallen op Ridley Road Market te snel smolt, dat er een zware lucht hing van heek, snapper en makreel, van het vlees in de slagerskramen, die stonken naar het bloed van sudderende schapen- en koeienorganen, naar fruit en groenten die in de uitverkoop waren voordat ze gingen rotten, beende Abeo alleen maar richting Mayville Estate, zich van dit alles niet bewust behalve dan van het feit dat Tani niet op tijd op zijn werk was verschenen.

Tani was het spoor compleet bijster. Alles wat zijn vader zei klopte. Tani kon inderdaad zijn aandacht niet bij zijn werk houden. Nee, Tani zette zijn familie niet op de eerste plaats. En ja, Tani vergat voortdurend wie hij was. Dus zei hij niets ter verdediging van zichzelf. In plaats daarvan dacht hij aan Sophie Franklin.

En er was een hoop om over na te denken: Sophies prachtige huid, haar zachte, kortgeknipte haar, haar zijdezachte benen en schitterende enkels, haar goddelijke borsten, haar lippen en haar tong en verder alles aan haar... Natúúrlijk was hij volkomen onverantwoordelijk. Dat was toch logisch als hij bij Sophie was?

Zijn vader had dit misschien nog wel begrepen. Hij was weliswaar tweeënzestig, maar was ooit jong geweest. Maar er was iets wat Tani hem absoluut nooit over Sophie zou vertellen. Het feit dat ze geen Nigeriaanse was, was slechts een van de redenen dat Abeo Bankole ter plekke daar op straat een beroerte zou krijgen als hij wist dat Tani een relatie met haar had. De andere reden was dat hij seks had met

Sophie, en dat alleen al was iets wat Abeo nooit over zijn kant kon laten gaan.

Dus was Tani te laat geweest op zijn werk bij Into Africa Groceries Etc. Sterker nog, hij was zo laat geweest dat het dagelijkse vakkenvullen al in volle gang was toen hij eindelijk binnenwandelde. Dit vakkenvullen – evenals herindelen en schoonmaken – was Tani's dagelijkse taak zodra hij klaar was met zijn huiswerk. De enige andere werknemer van Into Africa, Zaid, was niet van zins om ook maar iets te doen behalve achter de kassa zitten en klanten helpen bij wat ze wilden hebben. Zaid was er niet blij mee dat hij juist vandaag alles op zijn bordje kreeg. Onderweg naar de slagerswinkel had hij via de telefoon zijn ongenoegen aan Abeo kenbaar gemaakt.

Toen Tani eindelijk binnen was, nam hij plichtsgetrouw vlug het vakkenvullen over. Maar Zaid had al schoongemaakt en wierp ettelijke onheilspellende blikken in Tani's richting voordat Abeo binnenkwam en Tani te verstaan gaf wat er van hem worden zou.

Tani had begrepen dat hij dit moest ondergaan. Maar Tani bedacht ook dat dit misschien voor hem een mooie gelegenheid was om zijn vader te vertellen wat hij met zijn toekomst voor ogen had. Hij had er een bloedhekel aan om in een van de twee winkels van zijn vader te moeten werken, of in de viskraam. Wat hij nog erger vond, was dat het de bedoeling was dat hij zodra hij klaar was met zijn cateringcursus op de middelbare school het management van Into Africa Groceries Etc. zou overnemen. Dat was niets voor hem. Eerlijk zeggen? Het was lulkoek. Hij was van plan om een universitaire businessgraad te halen, en denk maar niet dat hij die graad zou verwanselen door een winkelbaantje aan te nemen. Als Abeo een winkelmanager nodig had, kon hij een beroep doen op een of meer van de Bankole-neven. Natuurlijk moest dan wel een familielid uit Peckham zijn intrede doen in het afgeschermd leven dat Abeo in Noord-oost-Londen voor zijn vrouw en kinderen had ingericht, en dat zou Abeo niet aanstaan. Maar Tani zou hem voor een fait accompli stellen. Hij wilde een leven zoals hij dat wilde.

Na het werk wandelde hij naar Mayville Estate, in een zigzaggend patroon naar het noorden. Het was laat op de middag en het wemelde er van voetgangers, auto's, bussen en fietsen van bewoners die op weg waren naar huis. De Bankoles woonden te midden van maar

heel weinig Nigerianen in een deel van de stad met een gemengde bevolkingssamenstelling – van Afrikanen tot West-Indiërs – in Bronte House, in de wijk Mayville Estate. Het was een vijf verdiepingen tellend gebouw, opgetrokken uit het sobere Londense baksteen dat je overal in de woningbouw aantrof. Het bouwwerk stond aan een straat recht tegenover een geasfalteerd speelterrein met enorme Londense platanen die schaduw boden tegen de verschroeiende zon. Aan weerskanten ervan waren basketbalringen en doelen geplaatst en er stond een hek omheen zodat kinderen niet achter een bal de straat over renden.

Je kwam via een betonnen trap bij de deuren van de beneden-appartementen van Bronte House, terwijl je via buitengalerijen de woningen op de vier bovenverdiepingen bereikte, waar je met een trap of lift kon komen. Bijna elke deur stond open in de vergeefse hoop een briesje op te vangen, dat het in elk geval op dit moment liet afweten. Dus uit de wijd open ramen klonken televisiegeluiden en dans- en rapmuziek, vergezeld van de geuren van de talloze maaltijden die werden bereid.

In de flat van de familie Bankole was het zo heet dat je je in een oververhitte sauna waande. Voor Tani voelde het alsof hij werd overdekt door een lijkwade van bijna vloeibare lucht, waardoor hij zijn eigen zweet moest wegknippen. Er draaiden ventilatoren, maar die brachten maar heel weinig verkoeling in de verschroeiende lucht. Het was eerder alsof ze door loom moeraswater roerden. Je kon ademen, maar dat was bepaald onaangenaam.

Tani rook de lucht bijna meteen en wierp een blik op zijn vader. Zo te zien was zijn vader niet blij.

Monifa Bankole had de taak om op alles voorbereid te zijn. Op dit moment van de dag moest ze niet alleen in de gaten houden hoe laat haar man thuiskwam, maar ook weten wat haar man het liefst at. Meestal vertelde hij haar allebei niet. Hij zag het zo: ze waren twintig jaar getrouwd, dus hoorde hij haar niet steeds van alles te hoeven vertellen alsof ze nog maar pas getrouwd waren. In hun eerste jaren samen had hij haar veel dingen op het hart gedrukt, onder andere dat zijn avondeten niet later dan tien minuten nadat hij van zijn werk thuiskwam moest klaarstaan. Vandaag zag Tani dat het tijdstip van de maaltijd gelukt was, maar het eten zelf niet echt. Zijn zus Si-

misola had voor hen allen de tafel gedekt, wat betekende dat de maaltijd niet lang meer op zich zou laten wachten.

In plaats van iets te zeggen begroette Simi hen met een knikje, maar ze grijnsde naar Tani toen hij zei: 'Heb je je zo mooi gemaakt omdat je vriendje komt eten, Squeak?' Vlug sloeg ze haar hand voor haar grijns. Dat verborg het aantrekkelijke spleetje tussen haar voortanden, maar haar giechellach onderdrukte ze er niet mee. Ze was acht jaar, tien jaar jonger dan Tani. Hij mocht haar graag plagen.

'Ik heb geen vriendje,' verklaarde ze.

'O nee? Waarom niet?' vroeg hij haar. 'In Nigeria zou je nu al getrouwd zijn.'

'Nietes!' zei ze.

'Welles. Zo gaat het daar toch, pa?'

Abeo negeerde hem en zei tegen Simi: 'Zeg tegen je moeder dat we thuis zijn,' alsof dat nog nodig was.

Het meisje zwierde rond, danste langs een van de nutteloze ventilatoren en riep: 'Mama! Ze zijn er!' En toen tegen haar vader en broer, precies zoals haar moeder zou doen: 'Ga zitten, ga zitten. Wil je een biertje, papa? Tani?'

'Voor hem water,' zei Abeo.

Simi wierp een blik op Tanimola en zwierde weer rond. Tani vermoedde dat ze zo zwierde om met haar rok te pronken. Het was een oudje, zo te zien een aanbieding uit de kringloopwinkel, maar ze had hem versierd met lovertjes en glitters, en haar hoofdband – waar haar korte donkere krullen onderuit piepten – had ze ook versierd. Daar zaten nog meer lovertjes op en ze had er een veer op gezet. Ze stoof de keuken in, botste bijna tegen haar moeder op, die tevorschijn kwam met de *gbegiri*-soep die Tani had geroken. Er kwam stoom vanaf, waardoor Monifa's bril besloeg en er op haar voorhoofd en wangen vocht parelde.

Hij kon zich niet voorstellen om in deze hitte ook maar een hap *gbegiri*-soep door zijn keel te krijgen, maar hij wist dat als hij dat zei, Abeo voor de zoveelste keer zou beginnen over hoe het was toen hij jong was. Hij had veertig van zijn tweeënzestig jaar in Engeland gewoond, maar als hij het over zijn geboorteland Nigeria had, zou je denken dat hij pas vorige week op Heathrow was aangekomen. Zijn favoriete onderwerp was hoe het 'thuis' was, of hij nou uitweidde

over de scholen, de leefomstandigheden, het weer of de gewoonten... Dat alles leek zich in een Afrikaans fantasieland af te spelen, gebaseerd op de film *Black Panther*, die hij minstens vijf keer had gezien. Het was pa's lievelingsfilm.

Toen Monifa de soepterrine midden op tafel zette, fronste Abeo zijn wenkbrauwen. 'Dit is geen *efo riro*,' zei hij.

'Ik maakte me zorgen in deze hitte,' zei Monifa. 'De kip. Het vlees. We hadden niets in huis, alleen een stukje rundvlees. En ik vroeg me af of ander vlees van de markt wel vers zou blijven. Dus dacht ik dat gbegiri wel zo verstandig was.'

Hij keek haar aan. 'Heb je geen rijst gekookt, Monifa?'

'Hier, papa!' Simi was met het bier teruggekomen. Ze had een ijskoude kan in de ene en een ijskoud glas in de andere hand, en zei: 'Dit voelt zo koud. Voel eens hoe koud het is, papa. Mag ik ook een beetje. Eén slokje maar?'

'Nee, dat mag je niet,' zei haar moeder. 'Ga zitten. Ik ga het eten opscheppen. Sorry van de rijst, Abeo.'

Simi zei: 'Maar ik heb Tani's water nog niet gehaald, mama.'

Abeo zei scherp: 'Doe wat je moeder zegt, Simisola.'

Dat deed Simi terwijl ze Tani een verontschuldigende blik toewierp, maar die haalde zijn schouders op.

Ze stopte haar handen onder de tafel en sloeg haar ogen op naar Tani, die haar een knipoog gaf. Ze keek ook even naar haar moeder, die Abeo bleef aankijken. Nadat hij Monifa een lang moment had aangestaard, knikte hij kortaf ten teken dat zijn vrouw het eten mocht opscheppen.

Hij zei tegen Monifa: 'Je zoon was alweer te laat op zijn werk. Hij heeft slechts een halfuur van zijn waardevolle tijd in de winkel kunnen helpen. Tot aan sluitingstijd heeft Zaid bijna alles alleen moeten doen en daar was hij niet blij mee.' En toen zei hij tegen Tani: 'Waar zat je eigenlijk toen je je plicht verzaakte?'

Monifa mompelde: 'Abeo...? Misschien dat jij en Tani later...?'

'Wat ik hier te zeggen heb, gaat jou niet aan,' onderbrak Abeo haar. 'Heb je *eba* gemaakt? Ja? Simisola, haal het uit de keuken.'

Monifa schepte een grote portie gbegiri-soep in een soepbord en gaf het aan Abeo. Ze schepte nog een bord op en gaf dat aan Tani.

Even later kwam Simi met een grote schaal eba uit de keuken te-

rug. Met een buiging 'op z'n Engels' hield ze onder haar arm een fles bruine saus voor de balletjes. Die zette ze voor Abeo neer en ze ging weer zitten. Monifa schepte haar het laatst op, zoals hun gewoonte was.

Ze aten in stilte. Het enige geluid was het lawaai buiten, smakken-de lippen en het eten dat werd doorgeslikt. Halverwege de maaltijd wachtte Abeo even, hij schoof zijn stoel naar achteren en deed wat Tani beschouwde als het avondlijk ritueel van zijn vader: hij snoot zijn neus omstandig in een papieren servet, propte dat tot een bal en gooide die op de vloer. Hij zei tegen Simi dat ze een andere moest gaan halen. Monifa stond op om het zelf te doen, maar Abeo zei: 'Blijf zitten, Monifa. Jij bent Simi niet.' Simi liep op een holletje weg, om even later terug te komen met een oude theedoek die zo verschoten was dat je onmogelijk meer kon zien welk koninklijk huwelijk erop afgebeeld stond. Ze zei tegen haar vader: 'Ik kon niets anders vinden dan dit. Maar dat is ook goed, hè, papa?'

Hij pakte hem van haar aan en veegde zijn gezicht ermee af. Hij legde hem op de tafel en keek hen aan. Hij zei: 'Ik heb nieuws.'

Ze zaten meteen stijf rechtop.

'Wat voor nieuws?' vroeg Monifa.

'Ik heb mijn zaakjes goed voor elkaar,' antwoordde hij.

Tani zag dat zijn moeder hem een blik toewierp. Alleen al door de uitdrukking op haar gezicht werd hij ongerust.

'Het heeft maanden geduurd,' zei Abeo. 'Het heeft meer gekost dan ik had verwacht. We beginnen met tien koeien. Tíén. Dus ik vraag of ze vruchtbaar is als ik tien koeien voor haar ga betalen. Hij zegt dat ze uit een gezin van twaalf komt, van wie er drie al hebben gebaard. Dat telt niet, zeg ik tegen hem. Alleen maar omdat haar moeder en kinderen zo goed hebben gebaard, wil dat nog niet zeggen dat zij dat ook doet. Dus ik vraag om garantie. Tien koeien en geen garantie? Dat zeg ik tegen hem. Hij zegt: bah! Wat voor man vraagt een andere man om garantie? Ik zeg: een man die weet wat belangrijk is. We blijven een poosje touwtrekken en uiteindelijk zegt hij dat hij genoeg neemt met zes koeien. Ik zeg dat dat nog steeds te veel is. Hij zegt: dan blijft ze hier, want ik heb andere opties. Ópties, zegt hij. Ik zeg hem dat ik weet dat hij bluft. Maar het moment klopt, haar leeftijd klopt, zodra hij het bekendmaakt, weet

ik dat ze niet lang vrij blijft. Dus ga ik akkoord, en het is geregeld.'

Monifa zat met neergeslagen ogen, keek naar haar bord en had niet opgekeken zolang Abeo aan het woord was. Simi was opgehouden met eten en aan haar gezicht te zien begreep ze er niets van. Tani voelde zich verloren in zijn vaders verhaal. Tien koeien? Zes? Fok-vee? Hij had het gevoel dat er iets heel akeligs in de lucht hing, een plotselinge spanning vermengd met de geur van afgrijzen.

Abeo wendde zich tot hem en zei: 'Zes koeien, dat heb ik betaald voor een maagd van zestien. Dat heb ik voor jou gedaan. Binnenkort neem ik je mee naar Nigeria, waar je haar zult ontmoeten.'

'Waarom ga ik een of ander Nigeriaans meisje ontmoeten?' vroeg Tani.

'Omdat je met haar gaat trouwen als ze zeventien is.' Nadat hij dat had gezegd, wijdde Abeo zich weer aan zijn maaltijd. Hij maakte een balletje van zijn eba, brak er een stukje af en scheidde er een klein stukje vlees mee op. Dit leek hem te herinneren aan iets wat hij er nog aan wilde toevoegen, want hij zei tegen Tani: 'Je boft er maar mee. Een meisje van haar leeftijd gaat meestal naar een man van een jaar of veertig of ouder, vanwege de prijs. Nooit naar een jongen zoals jij. Maar je moet je binnenkort gaan settelen en je mannelijke taken uitoefenen. Dus gaan we erheen, en als we daar zijn, zal ze voor je koken en kun je haar leren kennen. Ik heb ervoor gezorgd dat je niet met een nutteloze vrouw wordt opgezadeld. Ze heet trouwens Omorinsola.'

Tani vouwde zijn handen op de tafel. Het leek een paar graden heter te zijn in het vertrek dan het was toen ze van Ridley Road terugkwamen. 'Dat vertik ik, pa.'

Monifa haalde diep adem. Simi zette ogen op als schoteltjes. Abeo keek van zijn eten op en zei: 'Wat zei je, Tanimola?'

'Ik zei dat ik het vertik. Ik ben niet van plan een of andere maagd te ontmoeten die jij voor me hebt uitgekozen, en ik ga al helemaal niet met iemand trouwen die zeventien wordt.' Tani hoorde dat zijn moeder zijn naam mompelde, dus hij keek haar aan. 'We leven niet meer in de middeleeuwen, mam.'

Monifa zei: 'Tani, in Nigeria worden dit soort dingen gearrangeerd, zodat...'

'Maar we wonen niet in Nigeria, hè. We wonen in Londen en in

Londen trouwen mensen met wie ze willen en wannéér ze dat willen. Ik in elk geval wel. En dat zal ik doen ook. Niemand kiest een vrouw voor mij uit. En ik ga helemaal niet trouwen. Nu niet en absoluut niet met een of andere gegarandeerde Afrikaanse fokmaagd. Vind je dat niet krankjorum?’

Een fractie van een seconde zong er een soort stilte rond in het vertrek. Abeo verbrak die: ‘Jij gaat precies doen wat ik je zeg, Tani. Je zult Omorinsola ontmoeten. Je bent aan haar beloofd en zij is aan jou beloofd, dus is de discussie gesloten.’

‘Jij,’ zei Tani, ‘gaat niet over mijn leven.’

Monifa hapte naar adem. Tani hoorde dit en zei: ‘Nee, mam. Ik ga niet naar Nigeria of waar dan ook naartoe, alleen maar omdat hij dat heeft besloten.’

‘Ik ben het hoofd van deze familie,’ zei Abeo tegen hem. ‘Jij bent lid van die familie, dus je doet wat ik zeg.’

‘Dat doe ik niet,’ zei Tani. ‘Als je dacht dat ik het wel zou doen, dan vergis je je. Je kunt me niet dwingen met wie dan ook te trouwen.’

‘Je zult dit doen, Tani. Daar zorg ik wel voor.’

‘O ja, hè? Denk je dat? Ga je soms een pistool tegen mijn slaap houden? Dat zal mooie trouwfoto’s opleveren, zeg.’

‘Let op je woorden, jongen.’

‘Waarom? Wat ga je dan doen? Me net zo verrot slaan als...’

Monifa zei vlug: ‘Hou op, Tani. Toon je vader wat respect.’ En toen: ‘Simi, ga...’

‘Ze blijft hier,’ zei Abeo. En tegen Tani: ‘Maak je zin af.’

‘Ik heb gezegd wat ik wilde zeggen.’ En daarmee stond hij op van tafel, terwijl zijn stoel over het linoleum knerpte. Zijn vader deed hetzelfde.

Abeo balde zijn vuisten. Tani gaf geen krimp. Ze starden elkaar over de tafel aan. Ten slotte zei Abeo: ‘Uit mijn ogen.’

Tani wilde niets liever.

The Narrow Way

Hackney

Noordoost-Londen

Het verbaasde hoofdinspecteur Mark Phinney niet toen hij zag dat zijn broer op hem stond te wachten. Paulie had sowieso alles gere-

geld, omdat hij er min of meer belang bij had dat Mark het bij Massage Dreams naar zijn zin had gehad. Bovendien was Massage Dreams niet ver van Paulies beide pandjeshuizen, op loopafstand van het huis van hun ouders en Paulies eigen woning. In elk geval, bedacht Mark, was zijn broer niet in het piepkleine halletje van die verdomde plek blijven rondhangen. In plaats daarvan had hij de moeite genomen om de korte afstand van Mare Street naar The Narrow Way af te leggen en was hij op een van de bankjes midden in het voetgangersgebied gaan zitten. Toen Mark de hoek omsloeg, zag hij hem meteen. Paulies gezicht vertoonde die veelbetekenende grijns waarmee hij zijn jongere broer elke keer begroette – als een puber met vlekken op zijn gezicht – als Mark terugkeerde van wat volgens Paulie een date was geweest, terwijl hij in werkelijkheid met een stel schoolkameraden uit was geweest, allemaal buitenbeentjes zoals Mark zelf, onder wie drie meiden. Paulie zei als altijd hetzelfde als Mark thuiskwam: ‘Beetje geluk gehad, makker?’, waarop Mark dan antwoordde: ‘Als dat al zo was, zou ik het jou niet vertellen.’

Maar de grijns van vandaag had niets met tienermeisjes te maken, hoewel er wel iemand in de achterkamertjes van de spa in het spel was. Toevallig bleek dit geen doorsneespa te zijn, als je tenminste gepast kon betalen, want als een man deze soort service wenste gaven ze geen geld terug en accepteerden ze ook geen creditcards.

Paulie zei: ‘Dus...?’ en toen Mark niet meteen antwoord gaf: ‘Je hebt je tijd genomen, Boyko. Wat heb je gedaan? Meer dan één wip?’

Mark zei: ‘Ik moest twintig minuten op haar wachten. Kom mee. Ma zal het eten wel bijna klaar hebben.’

‘Is dat alles?’ zei Paulie. ‘Alleen “ik moest twintig minuten op haar wachten”? Ik heb een hoop gunsten ingewisseld om je vandaag die afspraak te bezorgen, makker. Zo populair is die plek tegenwoordig. En, was het goed? Was het ’t geld waard? Was ze jong? Mooi? Een wilde? Een lekkere pijpbeurt gekregen? Waarmee ging ze aan de gang? Hand, mond, tong, een ander lichaamsdeel? Ik neem aan dat het tussen die tieten wel lekker was, hè? Nee? Hmm. Misschien onder haar arm? Of heb je het volle pond van haar gekregen?’

Mark sloot zich ervoor af. Hij liep richting St. Augustine Tower, waarvan de gekanteelde toren over The Narrow Way uitkeek. Een groep kinderen speelde aan de voet van de toren een inventief spel-

letje blikkie trap, iets wat hij niet meer had gezien sinds de mobiele telefoon, appen, gamen en PlayStation de manieren waarop kinderen zich generatieslang hadden vermaakt hadden uitgeroeid.

Ze betraden de begraafplaats St. John of Hackney, even rechts van de oude toren. Daar vervolgden ze hun weg oostwaarts, die hen over een geplaveid pad naar Sutton Way voerde. Daar woonden Paulie met zijn gezin in een lelijk pand dat deed denken aan de haastig opgetrokken architectuur uit de jaren zestig, een en al hoeken en panoramavensters zonder uitzicht van belang.

Paulie zei: 'Nou, ik durf te wedden dat het beter was dan internetporno. Duurder, ja, dat wel, maar het gaat tenslotte om de vrouwelijke touch, hè? Die doet het 'm. Een ander mens. Warm vlees. Shit, Boyko, als Eileen niet altijd al weet wat ik wil voordat ik het zelfs maar wil, dan zou ik daar net als jij ook mijn toevlucht zoeken.' Hij klonk peinzend nu. 'Die vrouw is een seksmachine, Eileen van ons. Meestal draagt ze niet eens een slip en als de kinderen niet in de kamer zijn, tilt ze te pas en te onpas haar rok op. Ze heeft me zelfs een keer in een van de winkels afgetrokken. Heb ik je dat niet verteld? Pal achter de toonbank, drie dagen geleden, terwijl iedereen binnen kon lopen. Ik was verbaasd dat ik niet werd opgepakt om vragen te beantwoorden over huiselijk geweld. Zoveel herrie maakte de vrouw toen ik haar klaar maakte.'

Mark zei niets. Hij had al eerder gehoord van Eileens seksuele capriolen. Tot walgens toe zelfs. Ze zwegen beiden totdat Paulie zei: 'Komt Pete ook eten? Of ben je alleen?'

Mark wierp een blik op zijn broer, die recht voor zich keek alsof hij iets in de verte zag wat hij in zijn hoofd wilde prenten. Hij zei: 'Waarom vraag je dat? Je weet dat dat nu onmogelijk is.'

'En hoe zit het met die Greer? Zo heet ze toch? Greer? Petes vriendin? Degene met wie ze zo vaak afspreekt? Greer zou een uur of twee kunnen blijven. Zij weet wat ze moet doen als er iets gebeurt.'

'Pete laat Lilybet niet graag alleen,' zei Mark tegen zijn broer.

'Ik weet dat ze dat niet graag doet. We weten allemaal dat ze dat niet graag doet, Boyko.'

Opnieuw gaf Mark geen antwoord. Hij zat inderdaad diep in de ellende, maar die had weinig met Pete van doen, die gezien hun omstandigheden haar uiterste best deed. In plaats daarvan had zijn el-

lende eerder te maken met iets wat hij niet kon voorspellen, namelijk hoe de toekomst er voor hen drieën uit zou zien: voor Pietra, Lilybet en hemzelf.

Ze liepen over het lagere gedeelte van de begraafplaats. Op dit uur van de dag, bijna etenstijd, was daar bijna geen mens. Een paar bankjes waren bezet, maar daar zaten vooral mensen die op het scherm van hun smartphone zaten te staren. Anderen lieten hun hond uit, en een vrouw in een scharlakenrode zonnejurk hield een grote cyprese kat aan een lijn, maar de kat sukkelde zo weinig enthousiast mee dat hij er duidelijk weinig zin in had.

Naarmate ze dichter bij de overkant van de begraafplaats kwamen, vulde de lucht zich met de geuren van gebakken hamburgers. Die kwamen van een klein eetcafé aan hun kant van de muur, die tussen de begraafplaats en de woonwijk erachter in stond. Er kwamen buurtbewoners van allerlei rassen en culturen naar het eetcafé toe, want je kon er niet alleen hamburgers krijgen, maar ook crêpes, samosa's, kebabs, kipshoarma en verschillende vegetarische gerechten. Zo te zien deed het tentje goede zaken. Aan de picknicktafels op het grasveld zaten mensen uit een veelheid aan kartonnetjes te eten. Bovendien stond er een rij te wachten om te bestellen en een andere wachtte tot het eten was ingepakt om mee te nemen. Op de gezichten prijkte de gekwelde uitdrukking die zo typisch is voor Londenaren, van wie de meesten al een leven lang in rijen doorbrachten: de bus, de ondergrondse, de trein, de taxi, de kassa.

‘Ongelooflijk dat dat nog steeds bestaat,’ merkte Paulie op toen ze erlangs liepen. ‘De kleinkinderen zullen het nu wel overgenomen hebben.’

‘Kan niet anders,’ zei Mark. Ze wandelden langs het café en toen door de uitgang van de begraafplaats, waar ze op Sutton Way aankwamen waar Paulie een weggegooid sigarettenpakje oprapte en dat in zijn zak schoof. Ze gingen niet naar Paulies jarenzestigachtige rijtjeswoning, maar naar het huis waar ze waren opgegroeid. Dat bevond zich aan de overkant van de straat, een eindje van de weg af, tussen een rij beroete bakstenen huizen die nodig aan een schoonmaakbeurt toe waren. Ze waren allemaal hetzelfde. Elk huis had drie verdiepingen, een iets terugwijkende, overwelfde deuropening, waaiervensters boven de deuren, de deuren zelf zwart geschilderd.

Aan de voorkant van de huizen stond een smeedijzeren hek; twee ramen op elke verdieping gaven een indruk van de omvang. Ze onderscheidden zich in niets van elkaar, behalve door de raambekleding en de koperen deurkloppers, waarvan de originele exemplaren door de jaren heen waren vervangen door wat de bewoners zelf mooi vonden. In het geval van Marks en Paulies ouderlijk huis was de deurklopper een koperen pompoen en de raambekleding was een creatie van Paulies kinderen, met hulp van hun oma, die voor de verf had gezorgd. Het eindproduct had iets charmants, maar je moest niet proberen de dieren die de kinderen hadden getekend te herkennen.

Paulie gebruikte geen sleutel, want overdag zat de deur zelden op slot. Hij ging naar binnen en riep: ‘Hallo! De overwinnaars zijn gearriveerd!’ en hij liet zich op een knie vallen om zich te laten omhelzen door zijn kinderen die op hem afstormden. Juichend stormden ze op hem af. ‘Papa is er! Mama! Oma! Opa, papa is er! En oom Boyko ook!’

Mark keek of zijn petekind er ook bij was. Zijn nichtje Esme was zijn lievelingetje. Ze belichaamde ook zijn smart. Ze was twee weken jonger dan Lilybet en vormde een contrast tussen hen dat hem steeds weer als een dolk in zijn hart stak.

Het was een chaos om hen heen terwijl de kinderen ‘iets apart uit de winkel, pa!’ eisten. Dat was een of ander voorwerp dat nooit door zijn eigenaar was teruggehaald en het ook in de verkoop niet goed deed. Vandaag was er alleen maar een dof geworden sigarenknipper met botte randen. Paulie gaf hem aan zijn oudste zoon. Hij zei tegen alle kinderen dat ze één keer mochten raden wat het was. De regel was dat ze het op een stukje papier moesten schrijven en dat aan hun vader moesten geven. Degene die het goed had geraden, mocht het voorwerp houden.

Hun vader zat in de zitkamer televisie te kijken met een enorme koptelefoon op zijn hoofd, zodat de rest van het gezin geen hoofdpijn zou krijgen omdat het volume helemaal openstond. Hij begroette zijn zoons met een armzwaai en zij zwaaiden terug. Ze gingen naar de keuken om hun moeder op te zoeken. Paulies vrouw Eileen stond in een grote pan op het fornuis te roeren terwijl hun moeder, Floss Phinney, een salade omscheppte.

Eileen liep onmiddellijk de keuken door en sloeg haar armen om Paulies nek. Paulie kneep in haar billen, terwijl ze elkaar kusten als een stel geliefden die elkaar in geen jaren hadden gezien in plaats van in geen tien uur. Mark keek een andere kant op. Floss sloeg hem gade. Ze glimlachte teder. Paulie en Eileen maakten zich van elkaar los en Paulie liep naar het fornuis en tilde het deksel van de stomen- de pan op. Hij snoof. Hij zei: ‘Godallemachtig, mam. Je hebt Eileen toch niet laten koken, hè? Dit ruikt naar iets wat zij heeft gemaakt.’

Eileen sloeg zijn hand weg en zei: ‘Dat wil ik niet hebben, ja,’ terwijl Floss tegen Mark zei: ‘Is Pietra niet bij je, Boyko?’

‘Ze komt misschien later,’ zei Mark. Paulie liep naar de koelkast en deed wat hij als kind al deed: hij opende de deur en staarde erin als iemand die uit de verzameling kliekjes de toekomst wilde voorspel- len. Mark zei met zachtere stem tegen zijn moeder: ‘Sollicitatiege- sprekken.’

‘O ja?’ vroeg Floss. ‘Nou, dat is toch goed? We mogen hopen dat de boel deze keer een beetje anders uitpakt.’ Ze keek langs hem heen naar Paulie, die nog altijd de koelkast aan het inspecteren was. Ze zei: ‘Paulie, wees een brave jongen en regel voor iedereen een drank- je. Eileen, zorg ervoor dat hij deze keer niet te krenterig is met het ijs. Ik heb er zo’n hekel aan als m’n drankje lauw is.’

In een ander deel van het huis maakten de kinderen een hoop ka- baal en Paulie schreeuwde naar ze, terwijl hij naar het drankwage- n- tje in de zitkamer liep om het lievelingsdrankje van zijn moeder in te schenken, gin-tonic, met heel weinig tonic. De kinderen gingen zachter praten – dat zou niet lang duren, dat was nooit zo – en in die relatieve rust en halve stilte glipte Esme de kamer in. Ze liep naar Mark toe en liet haar hand in die van hem glijden. Ze leunde met haar hoofd tegen zijn arm. Ze zei bijna fluisterend: ‘Ik heb mijn wis- kundetest gehaald, oom Mark.’ Afgezien van zijn vrouw was zij de enige van de familie die hem geen Boyko noemde.

‘Wat geweldig, Esme,’ zei hij tegen haar.

‘Lilybet zou hem ook halen als ze kon,’ antwoordde Esme. ‘Zij zou het waarschijnlijk beter doen dan ik.’

De huid rond zijn ogen vertrok even. ‘Ja. Nou ja,’ zei hij. ‘Mis- schien ooit, hè?’

Floss vroeg het meisje of ze voor iedereen de tafel wilde dekken.

Esme merkte op dat haar moeder dat al had gedaan. ‘O ja?’ zei oma. Ze glimlachte teder naar het meisje en zei: ‘Mag ik dan even alleen met je oom praten?’

Esme keek van Mark naar zijn moeder en toen weer naar Mark. Ze zei: ‘Dus dáárom vroeg u of ik de tafel wilde dekken, oma. U had het me best meteen kunnen vragen, hoor.’

‘Je hebt gelijk, liefje. Soms vergeet ik dat je al een grote meid bent. Voortaan vraag ik het je meteen.’

Toen Esme knikte en weg was, zei Floss tegen Mark: ‘Hoeveel zijn het er deze keer?’

‘Kandidaten?’ Hij haalde zijn schouders op. ‘Dat heb ik haar niet gevraagd. Ze doet haar best, mam.’

‘Ze heeft zo nu en dan tijd voor zichzelf nodig.’

‘Dat doet ze ook, twee uur per week of zo.’

‘Dat kun je amper tijd noemen, hè. Ze kan zo niet door blijven gaan. Als ze dat doet, is ze voor haar vijftigste dood, en hoe moet het dan met Lilybet? En hoe moet het dan met jóú?’

‘Ik weet het.’

‘Je moet erop staan, Boyko.’

Alsof hij dat niet had gedaan, dacht Mark. Alsof hij dat niet uit-ente-na had gedaan, totdat het een herhaling van zetten was en de woorden hun betekenis al lang hadden verloren. Hij zei: ‘Pete heeft het beste met haar voor.’

‘Ja, natuurlijk. En jij ook. Maar je moet het ook goed met jezelf voorhebben, hè?’ Ze roerde in Eileens brouwsel en wendde zich weer tot hem, met de houten lepel in de hand. Ze keek hem onderzoekend aan, zoals alleen een moeder dat kan: een stille vergelijking met de jongen die hij was geweest en de man die hij geworden was. En het was duidelijk dat het haar niet aanstond wat ze zag. Ze zei: ‘Wanneer hebben jullie voor het laatst gevreeën?’

Daar was ze nog nooit eerder over begonnen. Mark was van zijn stuk gebracht. Hij zei: ‘Jezus... Mam...’

Ze zei: ‘Zeg het me, Boyko.’

Hij verplaatste zijn blik naar het open raam, naar een rij terracotta potten met de verse kruiden die ze zo graag bij de hand had. Hij wilde vragen wanneer ze die voor het laatst water had gegeven. De basilicum hing er wat slapjes bij. Hij zei: ‘Vorige week,’ en hij zette

zich schrap voor het moment dat ze hem voor leugenaar zou uitmaken, want dat was hij. Hij wist niet wanneer ze voor het laatst hadden gevreeën. Hij wist alleen dat het eerder jaren geleden was, geen weken. En daar kon hij onmogelijk Pete de schuld van geven. Zelfs als ze er was, dan was ze er niet, dus wat had het voor zin? Elk zintuig was afgestemd op Lilybets slaapkamertje en de geluiden die op de babymonitor te horen waren: de suizende zuurstof, het gepuf van het op- en neergaan van Lilybets borst. Je kunt niet vrijen met een vrouw die er niet is, wilde hij tegen zijn moeder zeggen. Het is meer dan een wip, dan twee lijven die tegen elkaar aan schuurden wat uitmondde in een aanzwellend, uitzinnig genot dat uiteindelijk tot ontlading kwam. Als dat zo was, dan maakte het niet uit met wie je het deed. Dan had je genoeg aan een anonieme buitenlandse ‘masseuse’. Verdomme, een opblaaspop zou al genoeg zijn. Maar zo was het niet. Althans, dat was niet wat hij wilde. In elk geval had zijn intermezzo bij Massage Dreams dat wel bewezen. Orgasme? Ja. Verbondenheid? Nee.

Floss keek hem verdrietig aan. Maar ze zei alleen maar: ‘O, jongen toch.’

‘Het geeft niet, mam,’ antwoordde hij.

Kingsland High Street

Dalston

Noordoost-Londen

Adaku Obiaka had zich onopvallend gekleed, en ze viel dan ook totaal niet op. Op de plek waar ze stond was ze anoniem, onopgemerkt, en grotendeels uit het zicht. Ze had zich geposteerd in de ingang van Rio Cinema waar het aroma van koffie en popcorn – wat een merkwaardige combinatie, dacht ze – vocht om de buurtheerschappij met geuren die van de overkant van de straat overwaaiden. Daar spuwde Taste of Tennessee een mix van geuren uit: bakolie, gebakken kip, koteletten en burgers. De lucht zelf voelde vettig van de stank.

Ze was daar bijna drie uur geweest, had de algemene bedrijvigheid op straat gadeslagen, hield vooral een van de sjofel ogende appartementen in de gaten waar geen bedrijvigheid was. Die appartementen bevonden zich boven wat ooit Kingsland Toys, Games, and

Books was geweest, een onderneming die zichzelf etaleerde met een schreeuwend, paarsachtig bord met al even schreeuwende letters in twaalf verschillende kleuren. De zaak bestond niet meer en er was niets anders voor in de plaats gekomen, hoewel het BINNENKORT VERWACHT-bord een hoopvol tintje aan de lege winkelgevel gaf.

De voorgoed gesloten winkel stond pal tussen Taste of Tennessee en Vape Superstore in en had, zoals de meeste winkels in de straat, twee ingangen. De ene was voor het winkelende publiek. De andere, die altijd op slot zat, tenzij je een sleutel had, gaf toegang tot de appartementen erboven. Zes haveloze ramen gaven aan hoe de flats verdeeld waren. Er waren er twee op elke verdieping. Achter de groezelige gordijnen van de ramen van de bovenverdieping schenen felle lichten. Achter de jaloezieën op de middelste verdieping leek het donker. De ramen op de begane grond staarden nietsziend naar Rio Cinema, weerspiegelden zijn luifel, waarop werd beloofd dat het zoveelste vermoeide, dystopische universum werd gered door een jonge filmheldin – bij voorkeur wit en blond.

Gedurende de drie uur dat ze op wacht stond was niemand via de afgesloten toegangsdeur van de flats naar binnen gegaan of naar buiten gekomen. Maar Adaku had uit vertrouwelijke bron vernomen dat er iemand was die dat wel zou doen, en dat vooruitzicht was de reden dat ze daar bleef staan, ondanks haar knorrende maag, die hunkerde naar een avondmaaltijd. Het had haar intussen al veel te lang veel te veel energie gekost om Women's Health of Hackney überhaupt in het vizier te krijgen. Hoewel ze makkelijk op een andere dag terug kon komen om opnieuw haar plaats bij de ingang van de bioscoop in te nemen, was het feit dat er in de flat op de bovenverdieping licht brandde het bewijs dat daar iemand was. Ze hoefde alleen maar op ze te wachten, al moest het tot de volgende ochtend.

Terwijl Adaku bleef waar ze was, waren de straatgeluiden van babbelende voetgangers, huilende baby's en schreeuwende, op stepjes langsscherende kids overgegaan in dreunend verkeer, viool oefeningen uit een flat ergens in de buurt en een straatmuzikant die op de stoep voor Snappy Snaps accordeon zat te spelen, op een steenworp afstand van een Paddy Power-bookmakerskantoor. De muzikant hoopte ongetwijfeld dat een of andere geluksvogel na een succesvolle dag op de races een paar extra ponden zijn kant op gooide.

Adaku wou dat ze brood had meegenomen. Zelfs een appel en een fles water klonken al aanlokkelijk. Maar ze had er niet aan gedacht om iets te eten mee te nemen. Had er ook geen tijd voor gehad. Na een bericht op haar voicemail – ‘Ze is er’ – was ze van metrostation West Brompton naar Rio Cinema gegaan, en alleen na nog een telefoontje zou ze in beweging komen tot ze iemand uit het gebouw aan de overkant van de straat tevoorschijn zag komen.

Het vierde uur was tien minuten onderweg toen haar lange wachten eindelijk werd beloond. Het licht in de flat op de bovenverdieping ging uit en na een minuut ging de deur die toegang gaf tot de flats boven Kingsland Toys, Games, and Books open. Er kwam een vrouw naar buiten. In tegenstelling tot Adaku was ze Engels gekleed, in een strakke broek en dunne trui, wit met rode, horizontale strepen en een boothals. Ze droeg een zwierige baseballpet en er hing een boodschappentas aan haar schouder.

De vrouw had zich waarschijnlijk in een van de flats boven voor haar werk omgekleed. Daar droeg ze ter geruststelling van haar cliënten vast professioneler ogende kleding. Met de juiste uitmonstering zou ze haar onuitgesproken boodschap overbrengen: alles komt goed. Was het niet zo, dacht Adaku met een spottende hoofdbeweging, dat wanhopige mensen maar al te graag bereid waren te denken en te geloven wat ze volgens anderen moesten denken en geloven?

De vrouw beende energiek naar het noorden in de richting van het treinstation. Kennelijk woonde ze niet in de buurt. Als dat zo was, dan moest Adaku in beweging komen voordat haar prooi in de trein zat. Dus stak ze vlug de straat over en eenmaal op de stoep aan de overkant versnelde ze haar pas. Algauw had ze de vrouw ingehaald. Adaku stak een hand door de arm van de vrouw en zei: ‘Ik moet met je praten.’

De lippen van de vrouw vormden een volmaakte O. Toen zei ze dat ze in het vk geboren was, en: ‘Wie ben je? Wat wil je?’ en probeerde ze zich los te trekken.

‘Zoals ik al zei, moet ik met je praten. Het duurt niet lang,’ antwoordde Adaku. ‘Mij is verteld hoe het daar heet. Dat is toch Women’s Health of Hackney?’

‘Niemand houdt me op deze manier op straat aan. Wat wil je van me?’

Adaku keek om zich heen of er iemand luisterde en ging zachter praten. ‘Ik heb alleen de locatie gekregen. Ik had geen andere mogelijkheid dan je op deze manier te benaderen. Ik heb geen telefoonnummer. Dus het was dit of niets. Ga je nou nog met me praten?’

‘Waarover? Als je soms hoopt dat ik je hier op straat medisch advies ga geven, dan heb je het grondig mis.’

‘Ik heb maar vijf minuutjes nodig. In de hoofdstraat is een Costa Coffee. We kunnen daar even heen gaan.’

‘Ben je doof, of zo? Ik zei net...’

‘Ik heb geld.’

‘Waarvóór? Wil je me soms omkopen? Heb je ook maar een greintje benul van waar je het over hebt?’

Adaku zei: ‘Ik heb geld bij me, in mijn tas. Dat geef ik je.’

De vrouw lachte. ‘Zo gestoord ben je, hè? Zoals ik al zei, ik ken je niet eens en denk verdomme maar niet dat ik het op straat over medische dingen ga hebben.’

‘Ik heb vijftig pond bij me. Ik kan later meer brengen. Wat jij wilt.’

‘Wat ik wil, hè?’ De vrouw staaarde Adaku een hele poos aan, waarna ze naar links en rechts keek alsof ze wilde inschatten of ze er soms in geluisd werd. Ten slotte zei ze zuchtend: ‘Oké. Geweldig. Laat me die vijftig zien.’

Adaku reikte in haar schoudertas, eerder een boodschappentas dan een veilige plek voor haar spullen. Ze haalde er een envelop uit, half verkreukeld, waar een koffiekring op zat. Ze maakte hem open en haalde het geld eruit, dat de andere vrouw snel uit haar vingers griste. Vijftig pond, dat waren niet veel briefjes. Maar de vrouw telde ze toch minutieus.

Ze keek op en zei sluw: ‘Vijf minuten. Het kost je nog eens tweehonderdvijftig als je iets ánders wilt dan vijf minuten van mijn tijd.’

Adaku vroeg zich af hoe ze aan tweehonderdvijftig pond moest komen en tegelijk haar plannen geheim kon houden. Ze vroeg zich ook af wat ze ermee opschoot, terwijl ze alleen maar toegang wilde krijgen tot het toevluchtsoord boven het vroegere Kingsland Toys, Games, and Books. Ze zei: ‘Wat krijg ik voor die driehonderd pond die ik je ga geven?’

De andere vrouw fronste haar wenkbrauwen. ‘Krijgen?’ vroeg ze. ‘Ik heb geen idee waar je het over hebt.’

‘Is dit geld een aanbetaling?’

‘Waarvoor? Dit is een vrouwenkliniek. We behandelen vrouwen die lichamelijke klachten hebben. Daar worden we voor betaald. Als je het geld hebt, kun je komen. Neem je medische gegevens mee.’

‘Waar heb je die voor nodig?’

‘Je wilt toch medisch onderzocht worden? Dat is toch de reden dat we praten? Of is er een andere reden?’

‘Het punt is dat het zo’n hoge aanbetaling is.’

‘Nou, daar kan ik niks aan doen. Zo werken we nou eenmaal.’

‘Maar kun je me garanderen...’

‘Luister. Je vijf minuten zijn om en we gaan het hier op straat nergens meer over hebben. Je hebt me vijftig pond gegeven. Je kunt er driehonderd van maken als je die hebt.’

Adaku voelde op haar rug het zweet uitbreken. Het drupte naar haar middel. Maar ze knikte. Toen zei ze: ‘Ik weet niet hoe je heet.’

‘Dat hoeft je ook niet te weten. Je hoeft geen cheque aan me uit te schrijven.’

‘Hoe zal ik je dan noemen?’

De vrouw aarzelde. Vertrouwen of wantrouwen. Ten slotte maakte ze een keus. Ze haalde een kaartje uit haar tas en gaf het aan haar. ‘Easter,’ zei ze uiteindelijk. ‘Easter Lange.’